

Albert Sándor

## Jó pedagógus nélkül nincs jó iskola

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége áprilisi Országos Találkozásának központi témája az a Hopkins-i elgondolás volt, hogy „Minden iskola kiváló iskola” lehet. David Hopkins természetesen rendszerben gondolkodik. A felvidéki magyar iskolák rendszerszerű átalakítását viszont sem szakmai felkészültségünk, sem erőforrásaink nem teszik lehetővé.

Néhány sajátos probléma kezelésével viszont komoly lépéseket tehetünk a jó (sikeres) iskolák kialakítása felé. A felvidéki magyar iskolákban pl. egyre nagyobb gondot okoz a szociálisan hátrányos (többnyire roma) családokból származó gyerekek számának gyors növekedése. Nem hivatalos becslések szerint alapiskoláink tanulóinak már csaknem 40%-a ebbe a kategóriába tartozik. Az esetek többségében ez az iskola (osztály) tanulmányi eredményeinek romlásában és az agresszió növekedésében ölt testet. A szülők egy része ennek a jelenségnek a hatására a helyi szlovák iskolába írattja, esetleg a szomszédos magyar iskolába utaztatja gyermekét. Valahol érthető is ez a szülői magatartás, hiszen a gyerekek jövőjét szem előtt tartva olyan iskolát választ, amelyik felkészíti tanulóit a továbbtanulásra, ill. a munkaerőpiacon való érvényesülésre.

Mit lehet kezdeni ezzel a jelenséggel? Hogyan lehetne elérni azt, hogy a szociálisan hátrányos közegekből érkező gyerekek is sikeresek legyenek az iskolában? Érdemes lenne talán tanulmányozni a sikeres országok gyakorlatát. Hogyan érik el, pl. Angliában, Finnországban, Lengyelországban stb., hogy „minden iskola jó iskola”? Hogyan érik el azt, hogy a különböző szociális háttérrel rendelkező családokból érkező gyerekek iskolai teljesítményei között a

különbségek csökkennek, míg a mi iskoláinkban elfogadhatatlan mértékben nőnek?

Figyelemre méltó az is, hogy az említett országok iskolái az olló összehúzását, tehát a teljesítmények közötti különbségek csökkenését nem a jó tanulók „leromlásával”, hanem a gyengébb tanulók teljesítményeinek látványos növelésével érik el.

Írásunk terjedelme természetesen nem teszi lehetővé a „jó gyakorlatok” teljes körű leírását, ezért csak néhány mozzanat pontokba foglalására vállalkozunk.

Elsősorban a személyre szabott haladási tervet kell megemlíteni. Annak idején már Comenius is megfogalmazta, hogy minden „normális” gyerek képes elsajátítani a tananyagot, ha van rá elég ideje és biztosítjuk számára a megfelelő feltételeket (pl. a szakmai támogatást). Az egyéni haladási terv biztosítja a megfelelő időkeretet, de legalább ennyire fontos a szakmai támogatás. A „gyengébb” tanulókat pedagógiai asszisztensek, gyógypedagógusok stb. segítik. Szükség esetén a tanítási órákon kívül speciális tanulói csoportokban is foglalkoznak velük. Részben megoldást kínálhat a nálunk is ismert egész napos iskola.

Nagyon fontos elvárás az is, hogy a pedagógusok nem a lexikális tudást erőltetik, hanem a készségek és képességek fejlesztésére törekednek. A tanítás-tanulás folyamatában az élménypedagógiát részesítik előnyben. Elsősorban problémamegoldó oktatást, projekt módszert és kooperatív oktatást alkalmaznak. A sikeres tanulás elengedhetetlen feltétele az is, hogy a gyerekeket megtanítsuk tanulni!

Mindez persze nem valósítható meg pénz nélkül – és jó pedagógusok nélkül. Jó pedagógus nélkül ugyanis nincs jó iskola!



Az idei év első hetei, sőt hónapjai a pedagógussztrájkokról szóltak Szlovákiában. Éles sztrájk, élő láncok, zöld szalagok, tüntetések és felvonulások országszerte. Még az egyetemi tanárok is bekapcsolódtak szolidaritásból, s átvették a stafétabotot az elfáradt alap- és középiskolás pedagóguskollégáiktól. Eddig nem tapasztalt mértékben került központi helyre az oktatásunk helyzete. A beszélgető esteken, nyilvános fórumokon a panaszokon túllendülve megjelentek a konstruktív javaslatok, a pozitív példák Európából, az élen a finn példával.

### Mit tanulhatunk a finnektől?

Ez a legkevésbé sem meglepő, hiszen Finnországban a társadalomnak sikerült megvalósítania az egyenlőség alapú és magas színvonalú oktatási rendszer kiépítését és fenntartását. A finn oktatási rendszer sajátosságairól sok helyen olvashattunk, többek között Albert Sándor professzor tollából, A finn oktatási reform címmel, jelen folyóirat XXIII/1. (szeptemberi) számában is. Jelen cikk célja, hogy bemutassa – a finn példán keresztül – a széles társadalom és a pedagógusok összefogásának és kölcsönös megbecsülésének szükségességét a magas minőségű oktatási rendszer kialakítása érdekében. Forrásul *Pasi Sahlberg: A finn példa. Mit tanulhat a világ a finnországi oktatási rendszer reformjából?* című írását használok.

### „Oh, mondd, te kít választanál?” Tanárt!

Finnország 2017-ben fogja ünnepelni 100 éves nemzeti önállóságát. Felmérés készült a finn társadalom körében, hogy mit tartanak az elmúlt közel 100 év öt legnagyobb, legkiemelkedőbb nemzeti sikerének. A válaszadók 75 százalékánál szerepelt az ingyenes közoktatási rendszer mint az önálló finn állam egyik legnagyobb teljesítménye. A finnek legalább annyira büszkék iskoláikra és tanáraikra, mint a jóléti állam kialakítására vagy éppen a második világháború alatt a szovjetekkel szembeni hősi ellenállásra. Egy másik, 1300 egyént (15 és 74 év